घरपझोङ राजपत्र

घरपझोङ गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड : ६) जोमसोम, चैत्र २७ गते, २०८२ साल (संख्या : ०९)

भाग - १

घरपझोङ गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मुस्ताङको
सूचना !

<u>घरपझोङ गाँउपालिका सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन, २०८२</u>

सार्वजनिक निजी साझेदारीको माध्यमबाट पुर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा संचालन गरी सर्वसाधारणलाई भरपर्दो, किफायती र सर्वसुलभ रुपमा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनिय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा १ बमोजिम घरपझोङ गाँउपालिका गाउँसभाको १७ औं अधिवेसनले यो विधेयक बनाएको छ ।

परिच्छेद–१
प्रारम्भिक

१. **<u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :</u>**(१) यस विधेयकको नाम “घरपझोङ गाँउपालिकाको सार्वजनिक निजी साझेदारी विधेयक, २०८२” रहेको छ ।

(२) यो विधेयक राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. **<u>परिभाषा :</u>** विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधेयकमा :–

(क) "अनुमति पत्र" भन्नाले परियोजना कार्यान्वयन गर्न दफा २३ बमोजिम दिइएको अनुमतिपत्र सम्झनु पर्छ ।

(ख) "अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले परियोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र प्राप्त फर्म, कम्पनी वा व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) "मञ्च" भन्नाले घरपझोङ गाँउपालिकामा स्थापना भएको सार्वजनिक निजी साझेदारी मञ्च सम्झनु पर्छ।

(घ) "उपभोक्ता" भन्नाले यस ऐन बमोजिमको सेवा सुविधा उपभोग गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "गाँउपालिका" भन्नाले घरपझोङ गाँउपालिका सम्झनु पर्छ ।

(च) "निर्माण" भन्नाले पुर्वाधार संरचनाको निर्माण तहमा विकास वा पुनस्थापना गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

(छ) "परियोजना" भन्नाले पुर्वाधार संरचनाको निर्माण वा संचालन गर्न यस विधेयक बमोजिम कार्यान्यिवन गरिने परियोजना सम्झनु पर्छ।

(ज) "प्रस्तावक" भन्नाले दफा १२ बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्ने वा दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(झ) "पुर्नस्थापना" भन्नाले मौजुदा पुर्वाधार संरचनाको मर्मत, विस्तार वा पुनर्निमाण गरी पुर्नस्थापना गर्ने काम सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "पुर्वाधार संरचना भन्नाले" सडक, सुरुङ मार्ग, पुल, अस्पताल, नहर, विद्युत उत्पादन गृह, विद्युत प्रशारण लाइन, केबुलकार लाइन, रेल्वे लाइन, ट्रली वस संरचना, ट्राम वे, सुख्खा बन्दरगाह, जलमार्ग, परिवहन विसौनि स्थल, विमानस्थल, प्रदर्शन स्थल, पार्क, जलाशय, बाँध, ढल निकास, फोहरमैला प्रशोधन तथा व्यवस्थापन प्लाण्ट, उर्जा उत्पादन तथा वितरण, रंगशाला, सार्वजनिक सभागृह, वहुआवासिय भवन वा सार्वजनिक गोदाम घर निर्माण सम्झनु पर्छ र सो शब्दले यस्तै प्रकृतिका अन्य पुर्वाधार संरचना समेतलाई जनाउदछ ।

(ट) "मनसायपत्र" भन्नाले परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा दफा १० बमोजिम माग गरिएको मनसाय पत्र सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "स्थानीय सरकार" भन्नाले घरपझोङ गाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।

(ड) "सम्झौता" भन्नाले परियोजना कार्यान्वयन गर्न दफा २० बमोजिम प्रस्तावकसँग गरिएको सम्झौता सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "समिति" भन्नाले सार्वजनिक निजी साझेदारी प्रबर्धन समिति सम्झनु पर्छ ।

(ण) "सर्वेक्षण" भन्नाले परियोजना कार्यान्वयन गर्नको लागि गरिने सर्वेक्षण सम्झनु पर्छ र यस शव्दले परियोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन, इन्जिनियरिङ डिजाइन कार्य र त्यसको लागि गरिने अन्वेषण समेतलाई जनाउछ ।

(त) "सार्वजनिक निजी साझेदारी" भन्नाले सार्वजनिक सेवा सँग सम्बन्धित कुनै परियोजनाको निर्माण, संचालन, व्यवस्थापन वा सम्भार तथा वित्तीय लगानीमा आंशिक वा पुर्णरुपमा निजी क्षेत्रलाइ संलग्न गराउने गरी तथा पुर्ण वा आशिंक रुपले आम्दानीको जोखिम व्यहोर्ने गरी सार्वजनिक निकाय तथा निजि संस्था विच भएको करारीय प्रवन्ध सम्झनु पर्छ ।

(थ) "शुल्क" भन्नाले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सेवा सुविधा उपलब्ध गराए वापत उपभोक्ता सँग लिन पाउने सेवा शुल्क सम्झनु पर्छ ।

(द) "तोकिएको" वा "तोकिएबमोजिम" भन्नाले यस विधेयक अन्तर्गत बनेको नियम वा निर्देशिकामा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद–२

परियोजना पहिचान तथा स्वीकृती

३. <u>सार्वजनिक निजी लगानीमा परियोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने</u> : (१) पुर्वाधार संरचना सम्बन्धी कुनै परियोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा यस विधेयक बमोजिम कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(२) सार्वजनिक निजी साझेदारी परियोजनामा देहायका विशेषता मध्ये अधिकांश विशेषताहरु समावेश भएको हुनुपर्नेछः

(क) पुर्वाधार सेवाको निर्माण, पुर्नस्थापना वा आधुनिकिकरण गर्ने उद्देश्यका लागि निजि निकायको पुर्ण वा आंशिक पुजिँ लगानी भएको,

(ख) निजि निकायलाई पुर्वाधार वा सेवाको संचालन, मर्मत वा सेवा प्रदान गर्ने गरी जिम्मेवारी दिइएको वा संचालन तथा मर्मत गर्न दिने गरी परियोजनाको व्यवस्थापन सम्झौता भएको,

(ग) निजी निकायलाई पुर्व निर्धारित मापनयोग्य मानक अनुसारको कार्यसम्पादनसँग आवद्ध भुक्तानीको व्यवस्था भएको,

(घ) निजी निकायबाट पुर्ण वा आंशिक रुपले आम्दानी जोखिम व्यहोर्ने व्यवस्था स्वीकार गरिएको,

(ङ) परियोजनाको सम्झौता अवधि स्पष्ट भएको ।

४. सार्वजनिक निजी साझेदारीका ढाँचाहरु : दफा ३ को अधीनमा रहि सार्वजनिक निजी साझेदारीका ढाँचाहरु देहाय बमोजिम हुन सक्नेछन् :

(क) संचालन पुँजी बाहेक निजी लगानी आवश्यक नपर्ने प्रकृतिको संचालन तथा व्यवस्थापन करार,
(ख) न्युन वा उल्लेखनीय निजी पुँजी आवश्यक पर्ने निर्माण, स्वामित्वकरण, संचालन तथा हस्तान्तरण करार,
(ग) माथि खण्ड (क) वा (ख) मा उल्लेखित करारका अन्य रुपहरु ।

५. परियोजना पहिचान गर्ने :

(१) गाँउपालिकाले तोकिएको गाँउपालिका अन्तर्गत सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यान्वयन गर्न सकिने परियोजना पहिचान गरी विवरण अद्यावधिक बनाई राख्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विवरण राख्दा गाँउपालिकाले सर्भेक्षण भए वा नभएका परियोजनाको छुट्टाछुट्टै विवरण राख्नु पर्ने छ ।

६. **प्राथमिकता निर्धारण गर्ने :**(१) गाँउपालिकाले सार्वजनिक–निजि साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने परियोजनाको प्राथमिकता निर्धारण गर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम परियोजना कार्यान्वयनको प्राथमिकता निर्धारण गर्दा देहायका क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्नेछः

(क) पर्यटन पुर्वाधार, सडक, पुल, विमानस्थल, रेलमार्ग, केवलकार, रोपवेको निर्माण जस्ता भौतिक पुर्वाधार,
(ख) कृषि पर्वाधार
(ग) फोहोरमैला व्यवस्थापन, खानेपानी, ढल निकास र सरसफाई जस्ता सहरी तथा ग्रामीण वातावरण,
(घ) सूचना र सञ्चार,
(ङ) विद्युत् उत्पादन, प्रशारण र वितरण तथा अन्य प्रकारको उर्जा क्षेत्र,
(च) शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्बन्धी पुर्वाधार तथा सेवा,
(छ) सेवा र सुविधाजन्य शहरी पुर्वाधारहरु ।

७. **सार्वजनिक नीजि साझेदारी परियोजना छनौटका आधारहरु :** (१) देहायका आधारहरुमा सार्वजनिक नीजि साझेदारी बमोजिम कुनै परियोजना कार्यान्वयन गर्ने वा नगर्ने निर्णय गरिनेछ :

(क) स्थानीय सरकारले त्यस्तो परियोजनाको लागत व्यहोर्न सक्ने अवस्था भए वा नभएको,

(ख) परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि गरिएको खर्च वा लगानीबाट सार्वजनिक स्तरमा गुणात्मक लाभ प्राप्त हुने अवस्था भए वा नभएको,

(ग) परियोजना आर्थिक रुपमा सम्भाव्य भएको,

(घ) स्थानीय सरकार र निजी निकायवीच जोखिम तथा लाभको उचित ढंगमा वाँडफाँड हुने अवस्था भए वा नभएको ।

(२) सार्वजनिक निजी साझेदारी बमोजिम कुनै परियोजना कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिक नीजि साझेदारीको ढाँचा छनौट गर्दा देहायका कुराहरुलाई ध्यान दिनु पर्नेछः

(क) परियोजनाको उद्देश्य पुरा हुने उपयुक्त स्वरुप भएको,

(ख) परियोजनाका लागि निजि क्षेत्रको साधन श्रोत उपलब्ध भएको,

(ग) परियोजनाको डिजाइन, लगानी, निर्माण, संचालन तथा मर्मत संभारमा निजी क्षेत्रले बहन गर्न सक्ने क्षमता भएको,

(घ) सम्भावित लगानीकर्ताहरुद्वारा स्वीकार गर्न सक्ने अवस्था भएको,

(ङ) उपभोक्ता तथा समुदायले स्वीकार गर्न सक्ने सेवा शुल्क भएको,

(च) वित्तिय संस्था तथा लगानीकर्ताहरुद्वारा स्वीकार गर्ने सक्ने अवस्था भएको,

(छ) लाभ तथा जोखिम बाँडफाँडको स्वरुप निर्धारण भएको,

(ज) स्थानीय सरकारको आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय क्षमता भएको,

(झ) परियोजना सम्झौताको अवधि उल्लेख भएको,

(ञ) जटिल प्रकृतिका सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्झौताहरु कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानव संशासधनको उपलब्धता भएको ।

८. <u>**परियोजना स्वीकृत गराउन पर्ने :**</u> (१) गाँउपालिकाले कुनै परियोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखेमा समितिको सदस्य सचिवबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परियोजना स्वीकृत गराउँदा गाउँपालिकाले समितिसँग परामर्श गर्नुपर्नेछ ।

९. <u>**सार्वजनिक निजी साभझेदारी कार्यान्वयन नगरिने परियोजना :**</u> यस विधेयकमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका परियोजना सार्वजनिक निजी साझेदारी माध्यमबाट कार्यान्वयन गरिने छैन ।

(क) परियोजना सम्बन्धी वित्तिय, प्राविधिक वा संचालन सम्बन्धी जोखिम निजी क्षेत्रलाइ हस्तान्तरण नगरि निजी क्षेत्रबाट कुनैपनि काम वा सेवा प्राप्त गर्ने उद्देश्यबाट संचालन हुने,

(ख) सार्वजनिक सम्पत्ति वा दायीत्वको निजिकरण हुने,

(ग) सरकारी निर्णयले सरकारी स्वामित्वको उद्यम खडा गरी सार्वजनिक कामको व्यापारिकरण नहुने,

(घ) सार्वजनिक कार्यको लागि निजी निकायबाट प्रदान गरिएको दान, चन्दा वा उपहार प्राप्त हुने,

(ङ) देशको सुरक्षा सँग सम्बन्धीत परियोजना,

(च) सार्वजनिक हितका दृष्टिले सार्वजनिक निजि साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न नहुने,

१०. **मनसाय पत्र आह्वान गर्न सक्ने :** (१) समितिको दफा ८ बमोजिम स्वीकृत परियोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न देहायका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रुपमा सूचना प्रकाशित गरी मनसाय पत्र आह्वान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मनसाय पत्र पेश गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिए बमोजिमका विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा बमोजिम प्रकाशित सूचनामा उल्लेखित समयावधि भित्र समिति समक्ष मनसाय पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

११. **संक्षिप्त सुचि तयार गर्ने :**

समितिले मनसाय पत्र प्राप्त भएको मितिले १ महिना भित्र मनसाय पत्र पेश गर्ने व्यक्तिहरु छनौट गरी सोको सक्षिप्त सुचि तयार गर्नेछ ।

१२. **प्रस्ताव आह्वान गर्न सक्ने :** (१) समितिको दफा ११ बमोजिम संक्षिप्त सुचि तयार गरेपछि सो सुचिमा परेका मनसाय पत्र पेश गर्ने व्यक्तिबाट परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रुपमा सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आह्वान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा बमोजिम प्रकाशित सूचनामा उल्लेखित समयावधि भित्र समिति समक्ष प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ।

१३. **सोझै प्रस्ताव आह्वान गर्न सक्ने :** दफा १२ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै पहिले नै सर्वेक्षण भै सकेको वा तोकिए बमोजिम भन्दा कम लागतको परियोजना भए समितिले गाउँपालिकाको

सिफारिसमा परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रुपमा सूचना प्रकाशन गरी सोझै प्रस्ताव आह्वान गर्न सक्नेछ ।

१४. **प्रस्ताव छनौट गर्ने :** (१) दफा १२ वा १३ बमोजिम प्रस्ताव प्राप्त भएपछि समितिले प्रस्ताव प्राप्त भएको मितिले पैतिंस दिन भित्र देहायका आधारमा प्रस्ताव छनौट गर्नेछः

(क) प्रस्तावकको आर्थिक हैसियत

(ख) प्रस्तावकको प्राविधिक क्षमता

(ग) परियोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन

(घ) स्थानीय सरकारलाई बुझाउने प्रस्तावित रोयल्टि रकम

(ङ) परियोजना कार्यान्वयन गर्दा उपभोक्ता सँग लिने प्रस्तावित शुल्क

(च) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव छनौट सम्बन्धी आधार समितिले प्रस्ताव पेश गर्नु अघि प्रस्तावकलाई उपलब्ध गराउने छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि समितिले त्यसको जानकारी छिटो साधन द्वारा छनौट भएको प्रस्तावकलाई दिनु पर्नेछ ।

१५. **वार्ताद्वारा परियोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने :** (१) यस विधेयकमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कम्तिमा दुइ पटक मनसाय पत्र वा प्रस्ताव आह्वान गर्दा पनि आवश्यक संख्यामा मनसाय पत्र वा प्रस्ताव छनौट हुन नसकेको परियोजना समितिले गाँउपालिकाको सिफारिसमा वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि देहायको कुनै कारणले कुनै परियोजना वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गर्न मनासिव हुने भनि समितिले स्वीकृति दिएमा त्यस्तो परियोजना वार्ता द्वारा कार्यान्वयन गराउन सकिनेछः–

(क) परियोजनाको प्रकृति वा लागतको कारण प्रतिस्पर्धा हुन सक्ने सम्भावना नभएको,

(ख) नयाँ अवधारणा वा प्रविधि समावेश भएको, वा

(ग) अन्य कुनै कारणले वार्ता द्वारा परियोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त हुने ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कुनै परियोजना वार्ता द्वारा कार्यान्वयन गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको कुराहरु खुलाई गाँउपालिका समक्ष निवदेन दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचबुझ गर्दा वार्ताद्वारा सो परियोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा गाँउपालिकाले निवदेकसँग वार्ता गरी कार्यान्वयन गराउनेछ ।

१६. **वार्ताद्वारा परियोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सक्ने :** (१) यस विधेयकमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै फर्म वा कम्पनीले विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन नभएको कुनै परियोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्नका लागि समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्दा विस्तृत सम्भाव्यता गर्न अनुमति दिन मनासिब देखिएमा समितिले गाँउपालिकासँग परामर्श गरी निवेदकसँग वार्ता गरी त्यस्तो परियोजनाको विस्तृत सम्भाब्यता अध्ययन गर्न गराउन अनुमति दिन सक्नेछ ।
(३) उपदफा (२) बमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउँदा लागेको खर्च त्यस्तो विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने फर्म वा कम्पनी स्वयंले वा गाँउपालिकाको सहकार्यमा व्यहोर्ने गरि गर्नुपर्नेछ ।
(४) यस दफा बमोजम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको कुनै परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि प्रतिस्पर्धा गराउंदा उपदफा (२) बमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने फर्म वा कम्पनी छनौट हुन नसकेमा निजले सो परियोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउंदा लागेको खर्च त्यस्तो परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि छनौट भएको प्रस्ताव स्वीकृत भएको फर्म वा कम्पनीले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

१७. **समझदारीपत्र गर्न सक्ने :** दफा (१४) बमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि वा दफा (१५) को उपदफा (३) बमोजिमका विवरणका आधारमा परियोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा समितिले प्रस्तावक सँग परियोजनाको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा समझदारीपत्र सम्झौता गर्न सक्नेछ । तर परियोजनाको प्रकृति हेरी समितिले प्रस्तावक सँग प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

१८. **परियोजनाको विवरण पेश गर्ने :** (१) दफा १७ बमोजिमको समझदारीपत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता गरेकोमा सो समझदारीपत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौतामा उल्लेखित समयावधि भित्र र समझदारीपत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता नगरेकोमा परियोजनाको प्रकृति हेरी ६ महिनामा नबढ्ने गरी समितिले तोकेको समयावधि भित्र प्रस्तावकले परियोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी तोकिएको विवरणहरु समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधि भित्र प्रस्तावकले त्यस्तो विवरण पेश गर्न नसक्ने कुनै मनासिब कारण देखाई समयावधि थपको लागि समिति समक्ष निवदेन दिएमा समितिले वढिमा तिन महिनाको समयावधि थप गरिदिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको अवधिभित्र प्रस्तावकले सो विवरण पेश गर्न नसक्ने कारण देखाई समिति समक्ष दिएको निवेदन जाँचबुझ गर्दा कारण मनासिव देखिएमा समितिले कुनै खास परियोजनाको हकमा सम्झौता भएपछि सो विवरण पेश गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

१९. <u>रद्द गर्न सक्ने :</u> (१) दफा १८ बमोजिमको समयावधिभित्र प्रस्तावकले विवरण पेश नगरेमा वा त्यसरी पेश गरिएको विवरण अध्ययन गर्दा परियोजना कार्यान्वयन गर्न सम्भाव्य र उपयुक्त नदेखिएमा समितिले त्यस्को कारण खुलाई प्रस्तावक सँग समझदारी पत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता गरेको भए त्यस्तो समझदारी पत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता र समझदारी पत्र वा प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता नगरेकोमा निजको प्रस्ताव रद्द गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समझदारी पत्र, प्रारम्भिक परियोजना सम्झौता वा प्रस्ताव रद्द भएमा प्रस्तावकले समिति वा नगरपालिका सँग कुनै किसिमको हानी नोक्सानी बापतको क्षतिपुर्ति दावि गर्न पाउने छैन ।

परिच्छेद–३

अनुमति पत्र सम्बन्धी व्यवस्था

२०. <u>सम्झौता गर्ने :</u> (१) दफा १८ बमोजिम प्राप्त विवरणको आधारमा प्रस्तावक सँग सम्झौता गर्न उपयुक्त देखिएमा समितिले आवश्यकता अनुसार वार्ता गरी सम्झौता गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्झौता गर्नुपूर्व समितिले गाँउपालिकासँग परामर्श गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सम्झौतामा समितिको तर्फबाट सचिवले हस्ताक्षर गर्नेछ ।

(४) प्रस्तावकले दफा १८ को उपदफा (१) बमोजिमको विवरण सम्झौतामा लेखिएको अवधिभित्र पेश गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र प्रस्तावकले त्यस्तो विवरण पेश गर्न नसकेमा प्रस्तावकसँग गरेको सम्झौता स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।

२१. <u>सम्झौतामा खुलाउनु पर्ने कुराहरु :</u> सम्झौतामा देहायका कुराहरु खुलाउनु पर्नेछ :

(क) परियोजनाको विवरण,

(ख) परियोजना कार्यान्वयन सुरु गर्ने मिति र सम्पन्न गर्ने मिति,

(ग) परियोजनाको निर्माण वा संचालन गर्दा अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले पाउने सुविधा तथा सहुलियत सम्बन्धी कुरा,

(घ) अनुमति पत्रको अवधी,

(ङ) जोखिमको बाँडफाँड र परियोजना अवधिमा जोखिम व्यवस्थापन गरिने विधि, कार्यसम्पादनमा आधारित भुक्तानी सम्बन्धी व्यवस्था, कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनका बस्तुगत आधार र मापदण्ड,

(च) परियोजना कार्यान्वयनको चरणवद्ध विवरण र कार्यान्वयन तालिका,

(छ) परियोजनाको प्राविधिक गुणस्तर तथा स्टयाण्डर्स,

(ज) परियोजना संचालन सम्बन्धी विवरण,

(झ) परियोजना लिजमा दिइएको भए सोको विवरण र सोको सर्तहरु,

(ञ) परियोजनाको संचालन वा हस्तान्तरणको शर्त,

(ट) परियोजना संचालन गर्दा उपभोक्ता सँग लिन पाउने शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था,

(ठ) परियोजनाको विमा सम्बन्धी व्यवस्था,

(ड) परियोजनामा जडित मेशिन तथा परियोजनाका हस्तान्तरणका बखत हुनुपर्ने अवस्था र गुणस्तर,

(ढ) स्थानीय सरकारलाई बुझाउनु पर्ने रोयल्टि र भुक्तानी विधि,

(ण) परियोजना कार्यान्वयन गर्दा कुनै पक्षले सम्झौता बमोजिमको दायित्व पुरा नगरेको कारणबाट सम्झौता रद्द हुने अवस्था,

(त) परियोजनामा स्थानीय सरकारको कुनै लगानी हुने भए त्यस्तो लगानी र सो वापत स्थानीय सरकारले प्राप्त गर्ने प्रतिफल

(थ) अन्य आवश्यक कुराहरु ।

२२. **परफर्मेन्स वण्ड सम्बन्धी व्यवस्था :** प्रस्तावकले परफर्मेन्स वण्ड वापत परियोजनाको कुल लागतको ०.५% भन्दा कम नहुने गरी सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको रकम वा सो वरावरको बैंक ग्यारेण्टी सम्झौतामा उल्लेखित समयावधि भित्र समिति समक्ष दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

२३. **अनुमतिपत्र दिने :** दफा २० बमोजिम सम्झौता गरेपछि गाँउपालिकाले प्रस्तावकलाई परियोजनाको कार्यान्वयन गर्न अनुमतिपत्र दिने छ ।

२४. **रित पुगेको मानिने :** (१) प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस विधेयक बमोजिम समितिबाट परियोजना स्वीकृत भई दफा २३ बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरेकोमा त्यस्तो अनुमतिपत्र प्रचलित कानुनको रित पुर्याई जारी भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी भएका अनुमतिका शर्तहरु उपर अनुमतिपत्र बहाल रहेको अवधिभर प्रतिकुल हुने गरी कुनै कानुनी, प्रशासनिक वा नितिगत व्यवस्था गरिने छैन र सम्झौता प्रतिकुल हुने गरी गरिएको कुनै पनि कानूनी, प्रशासनिक वा नितिगत व्यवस्था मान्य हुने छैन ।

२५. **अन्य व्यक्तिलाई अनुमतिपत्र नदिइने :**

परियोजनाको कार्यान्वयन गर्नको लागि कुनै क्षेत्रमा कुनै प्रस्तावलाई अनुमितपत्र दिइसकेपछि सम्झौतामा लेखिए बमोजिम सोही क्षेत्रमा सो परियोजनालाई प्रतिकुल असर पर्ने गरी त्यस्तै किसिमको परियोजनाको कार्यान्वयन गर्न अन्य व्यक्तिलाई अनुमतिपत्र दिइने छैन ।

२६. **अनुमतिपत्रको अवधि :** (१) अनुमतिपत्रको अवधि परियोजनाको प्रकृति वा क्षेत्रको आधारमा सम्झौतामा लेखिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विशेष परिस्थिति परि अनुमतिपत्रको अवधी वढाउन आवश्यक भएको कारण खुलाई अवधी थपको लागि अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले निवेदन दिएमा र सो निवेदनको व्यहोरा मनासिब देखिएमा समितिले बढिमा पाँच वर्ष सम्म अनुमतिपत्रको अवधी थप गर्न सक्नेछ ।

२७. **अनुमतिपत्र रद्द गर्न सक्ने :** (१) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिम परियोजना कार्यान्वयन प्रारम्भ नगरेमा वा यो विधेयक वा यस अन्तर्गत बनेको निर्देशिका वा सम्झौता विपरित कुनै काम गरेमा गाँउपालिकाको सिफारिसमा समितिले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई सूचना दिई निजलाई दिइएको अनुमतिपत्र रद्द गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिपत्र रद्द भएमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग गरिएको सम्झौता स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम अनुमतिपत्र रद्द भएमा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले समिति वा स्थानीय सरकार सँग कुनै किसिमको दावि गर्न पाउने छैन ।

२८. **रोयल्टि बुझाउनु पर्ने :** रोयल्टि बुझाउने गरी सम्झौता भएकोमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिम रोयल्टि सम्झौतामा उल्लेखित तरिकाबाट स्थानीय सरकारलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

२९. **परियोजना हस्तान्तरण गर्नुपर्ने :** (१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौतामा लेखिए बमोजिम स्थानीय सरकार लाई परियोजना हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परियोजना हस्तान्तरण हँुदा त्यस्तो परियोजनामा जडित मेशिन, उपकरण तथा संरचना सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको क्षमता, अवस्था र चालु हालतमा हुनुपर्नेछ ।

३०. **स्थानीय सरकारको स्वामित्व हुने :** दफा २९ बमोजिम हस्तान्तरण भएको परियोजना र सो सँग सम्बन्धीत घर जग्गा तथा उपकरणको स्वामित्व स्थानीय सरकारको हुनेछ ।

परिच्छेद–४

अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अधिकार तथा सुविधा

३१. **शुल्क उठाउन पाउने :** अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको व्यक्तिले सेवा सुविधा उपलब्ध गराए वापत उपभोक्ता सँग शुल्क उठाउन सक्नेछ ।

३२. **घरजग्गा आदीमा प्रवेश गर्न सक्ने :**(१) परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै घर, जग्गा, उद्योग, कलकारखाना आदिको भौगोलिक तथा वैज्ञानिक सर्वेक्षण तथा नाप नक्शा गर्न, माटो लगायत अन्य प्राकृतिक श्रोत र साधनको परीक्षण गर्न, त्यसको लागि आवश्यकता अनुसार उपकरण जडान गर्न तथा त्यस्तो उपकरणको प्रयोग गर्न, जग्गा छुट्याउन, साँध, किल्ला खडा गर्न वा निशाना लगाउने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित धनिलाई अग्रिम सूचना दिइ घरजग्गा आदिमा प्रवेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सो जग्गामा लगाएको अन्नवालि वा हुर्केका रुख विरुवा काट्नु, उखेल्नु परेमा वा जग्गामा रहेका कुनै छेकबार, पर्खाल, कुनै मेशिनरी, औजार आदि हटाउनु,

भत्काउनु वा लगाउनु परेमा सोको मनासिब क्षतिपुर्ति सम्बन्धित धनीलाई दिइ अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सो गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम घरजग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सम्भव भएसम्म सम्बन्धित धनि, सरोकारवाला व्यक्ति तथा सोको कारणबाट प्रभावित हुने व्यक्तिको उपस्थितिमा प्रवेश गर्नुपर्नेछ ।

३३. **<u>घरजग्गाको प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न निषेध गर्न सक्ने</u>** : (१) परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा परियोजना स्थल र त्यसको निश्चित दुरिमा पर्ने घरजग्गा अरु कसैले कुनै खास कामको निमित्त प्रयोग गर्न वा सो जग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न नपाउने कुरा सम्झौतामा लेखिएकोमा वा त्यस्तो घरजग्गा सो कामका निमित्त प्रयोग गर्न वा त्यस्तो घरजग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न निषेध गरि पाउन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले गाँउपालिका समक्ष निवेदन दिएमा र यसरी दिएको निवेदनको व्यहोरा मनासिव देखिएमा समितिले प्रचलित कानुन बमोजिम त्यस्तो घर जग्गा सो बमोजिम प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न नपाउने गरि निषेध गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी निषेध गरेको कारणबाट सम्बन्धित व्यक्तिलाई पर्न गएको हानि नोक्सानि बापतको क्षतिपुर्ति अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने क्षतिपुर्ति निर्धारण गर्नका लागि स्थानीय उपभोक्ताको प्रतिनिधित्व हुने गरि तोकिए बमोजिमको एक क्षतिपुर्ति निर्धारण समिति रहनेछ र सो समितिले सम्बन्धित व्यक्तिलाई वास्तविक रुपमा पर्न गएको हानि नोक्सानिको मुल्यांकन गरि क्षतिपुर्ति निर्धारण गर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निर्धारण गरिएको क्षतिपुर्तिको रकम चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सो निर्णयको जानकारी पाएको मितिले ३५ दिन भित्र समिति समक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम परेको उजुरी उपर तिन महिना भित्र निर्णय गरिसक्नु पर्नेछ र सो उजुरीका सम्बन्धमा समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

३४. **<u>घरजग्गा उपलब्ध गराइदिने :</u>**

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई परियोजना कार्यान्यवनका लागि आवश्यक पर्ने घरजग्गा वा गाँउपालिका को स्वामित्वमा भएको जग्गा सम्झौता बमोजिम हुनेछ ।

(२) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम खरिद गर्न त्यसरी खरिद गर्न वा अन्य रुपमा व्यवस्था गर्न नसकेमा सम्झौतामा कुनै घरजग्गा प्राप्त गर्नुपर्ने उल्लेख भएमा समितिले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा त्यस्तो घरजग्गा प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराइदिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम घरजग्गा प्राप्त गर्दा जग्गा धनिलाई दिनुपर्ने क्षतिपुर्ति सम्बन्धी अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(४) यस विधेयकमा अन्यत्र जे सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको वा सार्वजनिक जग्गा परियोजना कार्यान्यिवनको लागि आवश्यक भएमा समितिले वा स्थानीय सरकारको स्वीकृति लिई त्यस्तो जग्गा सम्झौतामा लेखिए बमोजिम वा लिज वा वहालमा प्रयोग गर्न दिन सक्नेछ ।

३५. **परियोजनाको सुरक्षा गर्न सक्ने :** (१) परियोजनाको सुरक्षा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफै गर्नुपर्नेछ ।

(२) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले विशेष कारण देखाई परियोजनाको खास किसिमको सुरक्षाको लागि समितिसँग अनुरोध गरेमा सो बापत लाग्ने खर्च अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्नेगरी त्यस्तो परियोजनाको सुरक्षाको व्यवस्था गर्न स्थानीय सरकारले परियोजनाको सुरक्षाको लागि प्रदेश वा संघीय सरकारसँग अनुरोध गर्नेछ ।

३६. **सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने :** (१) परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा समिति वा स्थानीय सरकारले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने सहयोग, दिनुपर्ने स्वीकृति वा गरिदिनुपर्ने काम सम्झौतामा उल्लेखित तरिका र अवधिभित्र गरिदिनु वा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सहयोग माग गरेमा र त्यस्तो सहयोग प्रचलित कानुन बमोजिम उपलब्ध गराउन सकिने भएमा सो वापत व्यहोर्नुपर्ने खर्च र दायित्व अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्नेगरी समिति आफैले त्यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउन वा स्थानीय सरकारको सम्बन्धित निकायलाई त्यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउन लेखि पठाउन सक्नेछ ।

३७. **विदेशि विनियमको सुविधा :**

परियोजनाको कार्यान्वयको लागि ऋण वा शेयर पुजिंको रुपमा विदेशि मुद्रा लगानी भएमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई त्यस्तो ऋणको साँवा वा व्याज भुक्तानी गर्न वा लगानी फिर्ता गर्नको लागि आवश्यक विदेशी मुद्रा व्यवस्थापनको लागि प्रचलित विनियम दरमा प्रचलित कानुन बमोजिम स्थानीय सरकाले प्रदेश वा संघीय सरकार सँग अनुरोध गर्नेछ ।

३८. **विष्फोटक पदार्थको प्रयोग :**

परियोजनाको कार्यान्वयनको लागि विष्फोटक पदार्थको प्रयोग गर्नु परेमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले स्थानीय सरकारलाई अनुरोध गरी स्थानीय सरकारले संघीय, प्रदेश सरकार वा सम्बन्धित निकायसँग अनुरोध गर्नेछ ।

३९. **कानून बमोजिमको सुविधा पाउने :**
यस विधेयक बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरि भएको लगानीले यस विधेयक बमोजिमको सुविधाको अतिरिक्त प्रचलित कानुन बमोजिम उद्योगले पाउने सम्पुर्ण संरक्षण, सुविधा, सहुलियत तथा छुट प्राप्त गर्नेछ ।

४०. **सेवा सुविधाका शर्त तोक्न सक्ने :**
(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई सेवा सुविधा उपलब्ध गराउँदा यस विधेयक वा सम्झौताको अधिनमा रहि आवश्यक शर्त तोक्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम तोकिएका शर्त विपरित उपभोक्ताले सेवा सुविधा उपभोग गर्न पाउनेछैन ।

परिच्छेद–५

लगानी सम्बन्धी व्यवस्था

४१. **अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले लगानी गर्नुपर्ने :** (१) सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएको वाहेक परियोजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यक लगानीको व्यवस्था अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले गर्नुपर्नेछ ।
(२) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले परियोजना अन्तर्गतको घर, जग्गा वा मुख्य मेशिन उपकरण धितो राखि ऋण लिदाँ समितिले नीतिगत सहजिकरण गर्न सक्नेछ ।

४२. **संयुक्त लगानीमा परियोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने :** (१) यस विधेयकमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि गाँउपालिका ले सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिम कुनै परियोजना कार्यान्वयन गर्न जग्गा उपलब्ध गराएर, स्वपुजिंमा हिस्सेदारी गरेर वा अन्य रुपमा संयुक्त लगानी गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम भएको लगानी परियोजना कार्यान्वयन गर्ने निजि क्षेत्रलाई लगानीको हिस्सा लिन चाहेमा परियोजनाको प्रचलित मुल्यमा हिसाव गरि दिन सकिनेछ ।

४३. **अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्ने :** (१) अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा लगानी प्राप्त गर्न वा परियोजना बमोजिमको कुनै काम कुनै व्यक्तिबाट गराउने गरि अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्नेछ। तर त्यसरी सम्झौता भएको कारणले परियोजना कार्यान्वयन गर्ने दायीत्वबाट निजले उन्मुक्ति पाउने छैन ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सम्झौता गरेको भए त्यस्तो सम्झौता भएको मितिले १५ दिन भित्र सो सम्झौताको प्रतिलिपि समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

४४. **<u>भुक्तानी सम्झौता गर्न सक्ने :</u>** अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले परियोजना निर्माण गरी गाँउपालिकालाई हस्तान्तरण गर्ने गरी वा दफा ३१ बमोजिमको शुल्क नउठाई अन्य रुपमा परियोजनामा गरेको लगानी फिर्ता पाउने गरि दफा २० बमोजिम सम्झौता भएकोमा गाउँपालिकाले एकमुष्ट रुपमा वा किस्तावन्दिमा त्यस्तो रकम भुक्तानी गर्ने वा शुल्क भुक्तानी पाउने गरी सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

४५. **<u>सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोष :</u>**

(१) गाँउपालिकाले संभाव्य आयको तुलनामा लागत बढी हुने परियोजनालाई अनुदान उपलब्ध गराउन सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोष खडा गर्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिमको कोषमा गाँउपालिकाले विनियोजन गरेको रकम जम्मा गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट परियोजनालाई संभाव्य बनाउन आवश्यक रकम मात्र समितिको सिफारिसमा अनुदान दिइनेछ ।

(४) सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोष तथा सो को संचालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए वमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद–६

समितिको गठन सम्बन्धी व्यवस्था (सार्वजनिक निजी साझेदारी मञ्च)

४६. **<u>समितिको गठन :</u>** (१) पुर्वाधार विकास र निर्माणमा सार्वजनिक निजी साझेदारी तथा निजि लगानी परिचालनलाई प्रोत्साहन तथा व्यवस्थापन गर्न देहायको सार्वजनिक निजी साझेदारी प्रवर्धन मञ्च गठन हुने छ।

(२) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) गाँउपालिका अध्यक्ष	–अध्यक्ष
(ख) गाँउपालिका उपाध्यक्ष	–उपाध्यक्ष
(ग) गाउँसभाका सदस्य मध्येबाट कार्यपालिकाले तोकेको १ जना महिला	–सदस्य
(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	–सदस्य
(ङ) सम्बन्धित क्षेत्रको वडा अध्यक्ष	–सदस्य
(च) निजी क्षेत्रबाट अध्यक्षले तोकेको १ जना	–सदस्य
(झ) गाँउपालिका कार्यालयको योजना प्रमुख	–सदस्य सचिव

(३) समितिले सम्बन्धित विषयमा अनुभव भएको तथा विशेष ज्ञान हासिल गरेको कुनै व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रुपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(४) पुर्वाधार विकास र निर्माणमा सार्वजनिक निजी साझेदारी तथा निजी लगानी परिचालन गर्ने स्वीकृती निर्णय भए अनुसार सदस्य सचिवले दिने छ ।

४७. **<u>समितिको बैठक र निर्णय :</u>** (१) समितिको बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक समितिको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा वस्नेछ ।

(३) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा समितिका उपाध्यक्षले समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

४८. **<u>परियोजनाको अनुगमन गर्न सक्ने :</u>**

(१) समितिले परियोजना कार्यान्वयनको अनुगमन गर्न सक्नेछ र त्यसरी अनुगमन गर्दा एकजना महिला सदस्यलाई सहभागी गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परियोजना अनुगमन गर्ने सिलसिलामा समितिले दिएको निर्देशनको पालाना गर्नु सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

४९. **<u>परियोजनाको विवरण राख्नुपर्ने :</u>**

(१) गाँउपालिकाले समितिको सुझाव लिई दफा (३) बमोजिम कार्यान्वयन गरिने परियोजनाको पहिचान गरी सो को विवरण अद्यावधिक राखु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विवरण राख्दा गाँउपालिकाले सर्वेक्षण भएका र नभएका परियोजनाको छुट्टाछुट्टै विवरण राख्नुपर्नेछ ।

५०. **सुझाव दिन सक्ने :**

समितिले परियोजनाको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा गाँउपालिकालाई समय समयमा आवश्यक सुझाव दिन सक्नेछ ।

५१. **प्राविधिक समिति :** (१) दफा ५२ बमोजिम गाँउपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने परियोजना सम्बन्धमा राय सुझाव दिनको लागि पूर्वाधार शाखा प्रमुखको अध्यक्षतामा सम्बन्धित विषयको विशेषज्ञ समेत रहने गरि ३ जनाको एक प्राविधिक समिति गठन गर्नेछ ।

(२) प्राविधिक समितिको अध्यक्षले तोकेको सम्बन्धित गाँउपालिकाले कुनै अधिकृत कर्मचारीले प्राविधिक समितिको सचिव भई काम गर्नेछ ।

(३) प्राविधिक समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद–७

विविध

५२. **गाउँपालिकाको अधिकार हुने :**

(१) यस विधेयकमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि ५ लाख रुपैयाँ भन्दा कम लागत भएको परियोजना यस विधेयक बमोजिम गाँउपालिकाले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्नेछैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परियोजना कार्यान्वयन गर्दा सम्झौता विपरित भएको खण्डमा यस विधेयक बमोजिम समितिलाई प्राप्त हुने सम्पुर्ण अधिकार आवश्यक हेरफेर सहित गाँउपालिकालाई प्राप्त हुनेछ ।

५३. **विवादको समाधान :**

(१) परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा गाँउपालिका र अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति विच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा त्यस्तो विवाद आपसि समझदारीबाट समाधान गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आपसि समझदारीबाट विवाद समाधान नभएमा विवादको समाधान सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा मध्यस्थताद्वारा गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मध्यस्थताद्वारा विवादको समाधान गर्दा मध्यस्थताको कार्यविधि सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

५४. <u>क्षतिपुर्ति सम्बन्धी व्यवस्था :</u>

(१) परियोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कुनै पक्षले यो विधेयक वा विधेयक अन्तर्गत बनेको नियम वा सम्झौता विपरीत कुनै काम गरेबाट अर्को पक्षलाई हानी नोक्सानी पर्न गएमा त्यसरी पर्न गएको हानी नोक्सानी वापतको मनासिब रकम सो काम गर्ने पक्षले अर्को पक्षलाई क्षतिपुर्ति वापत वुझाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको क्षतिपुर्ति गाँउपालिका बाट वेहोर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो क्षतिपुर्ति बापतको रकम हिसाव गरि गाँउपालिकाले अनुमतिपत्रको अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

५५. <u>लिज वा भाडामा दिन वा बेचविखन गर्न सक्ने :</u>

(१) गाँउपालिकाले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आफ्नो वा गाँउपालिकाको स्वामित्वमा रहेको, संस्थाको स्वामित्व वा अधिनमा रहेको कुनै घर वा जग्गा लिज वा भाडामा दिन, कुनै मेशिन, औजार वा पुर्वाधार संरचना कानून बमोजिम विक्रि गर्न वा लिज वा भाडामा दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लिज वा भाडामा दिंदाका शर्तहरु सम्झौतामा लेखिए बमोजिम हुनेछन् ।

५६. <u>स्थानीय श्रोत, साधन र जनशक्तिको उपयोग गर्नुपर्ने :</u>

अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा सम्भव भएसम्म स्थानीय श्रोत, साधन, जनशक्ति र मुलुक भित्र उत्पादन हुने वस्तु तथा सेवा उपयोग गर्नुपर्नेछ ।

५७. <u>अध्ययन प्रतिवेदन माथी अधिकार कायम रहने :</u>

प्रस्तावकले प्रस्ताव साथ पेश गरेको अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजात उपर निजको पुर्ण अधिकार कायम रहनेछ । प्रस्तावकको लिखित स्वीकृति विना यस्तो अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजातहरु अन्य कुनै कामका लागि प्रयोग वा प्रकाशन गरिने छैन ।

५८. <u>नियम बनाउने अधिकार :</u>

यस विधेयकको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकारले आवश्यक नियम वनाउन सक्नेछ ।

५९. <u>**कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउन सक्ने :**</u>
यस विधेयकको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न समिति वा गाँउ कार्यपालिकाले आवश्यक कुनै नियमावली, कार्यविधि वा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ ।

६०. <u>**बचाउ**</u>
यस विधेयकमा भएको व्यवस्था संघीय तथा प्रदेश कानूनसँग बाझिएको हकमा स्वतः बदर हुनेछ ।

आज्ञाले,
भिम कुमार बस्नेत
घरपझोङ गाउँ कार्यपालिकाको
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
मितिः २०८२/१२/२७